

TRANSPARANT VOOR HET TRANSCENDENTE - Leo Raph. A. de Jong o.p.

INLEIDING

Een van de meest belangrijke elementen van de mystiek is de overgang van het geloven in een God, ginds, ergens buiten mij, ver weg, naar een besef, of ervaring van de "plaats" van God binnen in mijzelf. Ik ben mij er overigens van bewust, dat het hier reeds invoeren van het woord "God" de nodige kansen tot spraakverwarring kan veroorzaken. Het zij zo. Al mijmerend zal er hopelijk wat meer helderheid komen rond dit woord, dat als een container alle mogelijke betekenissen kan meekrijgen. Want ieder mens "schept" zijn/haar eigen God. Zoals Meester Eckhart o.p. (ongev. 1300) het in een preek formuleerde: *"God wordt God. Als de schepselen God zeggen, dan wordt God"*.

De eenheid van God en mijzelf voltrekt zich ononderbroken en is niet afhankelijk van mijn inzicht of mijn wil. Zij is zelfs vooraf gegeven aan mijn nadere inzicht, omdat mijn diepste bestaanskern en God samenvallen, één zijn. Hiervoor kunnen talrijke uitspraken van mensen, die wij mystici noemen, worden geciteerd.

Zoals Augustinus (ongev. 400), die schreef, dat hij God eerst buiten zich zocht. Totdat hij tot het besef kwam, dat God: *"Interior intimo meo"* is, mij meer intiem nabij, dan ik mijzelf nabij ben. Teresa van Avila (ongev. 1550) zocht daarom in het diepst van haar *"kasteel van de ziel"* naar de ruimte, waar haar Majesteitelijke Vriend woonde. En Etty Hillesum (ongev. 1942) schreef: *"God, U leeft in mij als in een diepe put. Steeds vallen er stenen en gruis in die put. En wat een moeite heb ik om steeds opnieuw al dat puin uit die put te ruimen!"*

En de Nederlandse dichter Hans Andreus (ongev. 1970) schreef:

*Afkomst
Ik heb al zolang geschreven
alsof het licht buiten mij was
en ik in het donker zat
maar voor me uit te praten.*

*Terwijl ik veel langer al weet
(en dat ik dat niet
wou toegeven doet
minder ter zake) ik ben*

*van binnenin het licht -
en ben het in de kleuren
waarmee het hier op adem komt.*

*En het ogenblik dat ik zie
hoe het danst en golft en straalt
en niet meer wat of wie.*

Meester Eckhart noemde deze fundamentele verandering in Godsbesef de "*Doorbraak*". Vanaf dat moment ben ik mij ervan bewust, dat de Eeuwige steeds bezig is om "*in mij Zijn Zoon te baren*", in mij "*mens te worden*", zoals eens, in Jezus van Nazareth. God en mens, God en menswording vallen hier samen, "*zijn één*", zoals het gebouwd worden van een huis, en het werken van de bouwheer een en hetzelfde zijn, alleen gezien vanuit een ander perspectief.

Dit proces start niet bij mijn bewustwording, maar voltrekt zich constant en onherroepelijk, of ik het hiermee eens ben of niet. Zelfs - zei Eckhart eens gedurfd - : of God het ermee eens is of niet, want de Eeuwige kan eenvoudigweg niet anders dan zich in liefde uitstromen in het schepsel.

De vraag, de opdracht in dit verband is: ben ik transparant voor dit Licht, dat in mij ontstoken wordt. Mijn werken zal pas echt "goed" zijn, wanneer dit Licht ongehinderd naar buiten schijnt.

Maar ook omgekeerd werkt die vraag, die opdracht naar transparantie: kan ik dit Licht ook ontdekken in het andere, in de anderen? kan ik "*zonder waarom*" de anderen en het andere benaderen; zonder vooringenomenheid, zonder vooroordeel, zonder "gekleurde bril", die mijn zicht op de werkelijkheid verkleurt. Eckhart gebruikte hiervoor het woord "*Gelassenheit*", dat dus NIET te vertalen is met het Nederlandse "gelatenheid".

Over dit doorschijnend worden voor datgene, dat ons van binnen en/of van buiten overstijgt, willen wij in de volgende bladzijden mijmeren. Transparantie dus in twee richtingen. Zoals een schoongemaakt venster zowel het licht van binnen naar buiten, als het licht van buiten naar binnen kan doorlaten, zo kunnen de vensters van onze menselijke geest transparant worden gemaakt voor de oplichtende aanwezigheid van werkelijkheid in mij en rondom mij.

Leo Raph. A. de Jong o.p.